

Товариство піклування про здоров'я євреїв. Цими днями в Петербурзі почне функціонувати нове товариство піклування про здоров'я єврейської людності. Товариство має завданням насамперед й розвивати єврейські медичні інституції в Росії, поліпшити справу з поданням медичної допомоги єврейському населенню, досліджувати санітарно-гігієнічні умови єврейського життя й т. інше. По статуті товариство має право одкривати, а дозволю місцевій владі, провінційній одній, окликати наради членів петербургського комітету і представляти однієї і відпускати журналіста, який буде присвячений потребам єврейської громадської медицини. Товариство клопочеться про дозвіл одкривати однієї в Одесі, Києві, Харькові, Вільні й деяких інших городах.

(Р. Сл.)

Ремонт таврійського палацу. В цей час одбувається ремонт таврійського палацу. Увесь головний фасад в рещтованні. Заповнені рещтованням також вежі й всі внутрішні коридори. Робітники працють нові сводоки на стелі, що загрожувала провалом. В залах лагодять провалени помости. В залі засідань мають тільки вичистити стіни, поміт, піптри. Де кілька піптрих доведеться викинути й замінити новими, бо старі були поламлені під час свадляв. На деяких піптрих депутати, а також в ложі журналістів повітряні напони, живі й іменні й приваля і т. інше. Все це вистругують тепер й полірують. Для поліпшення акустики в залі засідань ніякого ремонту не робитимуть. Під час ремонту заов, кажуть, буде знищено декілька чудових фресок, що збереглися ще з часів Польовина. Вільність кімнат фарбують в простий, казенний сірий колір. Стелі з художнім малюванням замазують білями.

(Р. Сл.)

Голод в Донській області. В Донській області од неврожайа постраждало 11 станиць і волостей в багатьох хуторах і поселках. В цьому районі в десяти збирали по два пуди й по одному. Недорід ще більше відчувається в цьому районі через те, що й торік тут був неврожай. Власті цієї місцевости допомагають, щоб дали негайно допомогу, бо магазини в 9 станицях порожні. В хазяїв—теж немає хліба. Населення цього району ще торік під час неврожайа спородало і заставляло все, що було тільки можна. Маючи надію на врожай 1912 року, багато заклали в борги в кредитових інституціях і в приватних осіб; тепер вони домагають, щоб майно їхнє буде спродувати з торгів. Краща худоба продана раніш, і тепер вже немає чого продавати. Допомогти треба неврожайом, не пізніше септєбря.

(Приа. Край.)

Шкільні справи. Таганрогська округа переживає тепер серйозний шкільний кризис. Неврожайом там мають уводити всеюдою освіту і сільські громади зриваються одержувати школи і платити жалування учителям. Де шкільні школи вже закрили. Мають закритися ще багато шкіл. Учтелі й учительки лишилися без роботи, починають бідувати.

(Р. Сл.)

Розвага* городовина. В Тафлісі поліціймейстер наказав оштрафувати на три карбованці городовина Стесяка за те, що він писав на стінах нецензурні написи.

Залізничний фельдтон.

Бахмутська комета.

Дуже цікава й характерна у нас доля світла усяких відомств. Вони, як і мандрівні небесні світила, що з'являються кометами. Багато їх, тих комет айшло й айшло, й знову айшло над обрієм російської обивательщини в часи „запокоєння“. Найбільш подостало мабуть бахмутському повітові. Допіру посунулось на ганебний захід таке довожаєтє світла, як бахмутський справник Нероува. Його-ж приятель, славновісний інспектор народних шкіл, Антіох Андрієвич Лудкевич, як повідомляють газети, тепер обривається вже в періоді нового сохду.

Р'ячи* телеграфують з Бахмуту: Лудкевич клопочеться, щоб йому до ручено було вчити учнів реальної школи гімнастики.

Обиватель бахмутський втег уже й свічку Господеві поставити за ригунок од лудкевичевих небезпек, втег уже трохи й заспокоївсь, після інспекторських експериментів старого маяка, аж маєтє—яні знову лагодиться роспресорвати свій хвіст над Бахмутом.

Пекляючи у надрах попечительської (київської) канцелярії, ця комета, буда далекою од обивательського вору, тому одразу зовсім непомітна; скрипіла пером, потім десь інспекторувала, потім доносила на своїх благодітелів і т. д., і т. д.

Настав вразовий рух, і комета виазраула з-за обр'ю.

Підймаючись все вище й вище, світло наяреті досягло свого зеніту в Бахмуті.

Патріотичний хвіст і генеральська звідля, здавалося, на довгі роки забезпечили п. Лудкевичу пробування в зеніті.

Але все на світі підлягає законам руху, і бахмутська комета, застигли

на мить у найвищій своїй точці, стрімголов полетіла сторч головою.

Чутки про невені „дв'лишкі“, про рострати, про ревізю, про слеречання з ревізорами, про зачленення до пішого ополчення, в товариство одеської комети, ген. Толмачова, про одставу...

Над бахмутським обрієм замаєчила невяразна постать нової комети, п. Гурова.

— Слава тобі, Господи,—шепотіла в Бахмуті,—хоч гірше, та інше.

Отже стара комета за короткий час устєгла пролетіти другу частину своєї орбіти, орбіти забуття, й уже кружить хвостом перед самісіньким носом здивованого бахмутчанина.

— От тобі й маєш!—розводить руками отетерілий громадянин.—Це, як що вони й уї мають адватіть єгипетського фенікса, що відроджався з попілу нікчемности, то, чого доброго, на протязі кількох років, доведеться нам вітати в себе знов і п. Нероува з його метресєю, п. Якубовською!

Всяко буває!

Снегтин.

Перед виборами.

Полтава. З Кобеляк повідомляють, що духовенство намітило кандидатом в 4 Думу бубного депутата 2 Думи, священника Перського, правого.

Одеса. З Єлсаветграда повідомляють, що октябристі добиваються, щоб духовенство відлієно було в окрему журію і дано йому право вибирати певне число депутатів.

В Одесу прибув Пурішкевич і почав радитись з правими по вибори. Саратов. Одбулось передвиборче вібрания виборців другого городського з'їзду. Прибуло коло 200 дуп. Настрий виборців яно опозиційний.

Петербург. Четверту Думу єсть дума склакати 12 юнєря.

Кадети виставили в Москві по першій курії Челнокова й Четверікова, а по другій—Маклакова й Щепкина.

В Ризі на лісопильних заводах розкидано сіялу передвиборчих соедемокр. прокламацій.

ПО УКРАЇНІ У КИЇВІ.

На виставці. Позавчора під предіательством п. Ващенка, в присутности представників од головного управління хліборобства і землеустройтва Баранова одбулось засідання пашіньничької секції. З поради п. Баранова, секція постановила одвести п. Клімченку, управляючому Валківкого Князя Михайла Миколаевича, 15 кв. сажнів землі для влаштування показного пашіньничько-польного хазяйства.

Екстремне засідання городської думи. 31 августа в 6 год. ввєра одбудеться екстремне засідання київської городської думи, на якому обговорено буде ревізійне справоздання по будові городського театру.

Приїзд городського голови. Втора повернувся в Київ київський городський голова І. Н. Дякоу і почав виконувати свої обов'язки.

В земстві. Подільське земство повідом. ло київську губернську земську управу, що воно згоден вступити у земське спів-зах. товариство по продажу с.-г. машин.

На технічних курсах Перніноза в цьому році буде одкрито новий одділ—комерційно-заливодорожний.

Затверження обов'язкових постанов. П. київський губернатор затвердив постанову радомисльської городської управи про нормировку робочого дня.

В університеті лекції починаються 6 септєбря. 10 септєбря перше засідання ради професорів. В септєбрі одбудеться засідання ради професорів, присвячене ювілею війни 1812 р. Промови скажуть професори: Довнар-Запольський, Арлашев і Павлуцький.

Одбулось засідання державної юридичної комісії. Встановлено строки екзаменів. Римське право 1, 3, 4, 5 септєбря. Гражданське право 10, 11, 12, 13 сент. Гражданське судопроізводство—12, 13, 15, 17 сент. Уголовне право і судопроізводство—21, 22, 24 і 25 септєбря. Міжнародне і поліцейське право 2 октєбря. Торгове і фінансове право 4, 6 і 8 октєбря.

В школі залізничних агентів. В школі для підготовки залізничних агентів прийомні екзамені одбудуться 15 септєбря. Прохання од охочих поступити приймають.

Київські сільсько-господарські курси. На київських сільсько-господарських курсах вчення в цьому шкільному році починається в другій половині септєбря. На курсах приймають осіб обох полів, що мають свідоства: 1) про скінчення 4 класів середніх шкіл, 2) трьохкласних городських шкіл (до долож. 1872 р.) і 3) вищих сільськогосп. шкіл 1-го розряду. Особ, які не мають таких свідоств, допускають на курси сторонніми слухачами. Плата за вчення 30 карб., які вносяться по пір'яттям. Невозможні курсисти, але не більше 1/4 всіх курсистів, рада курсів може увільнити од плати. Курси двохрічні, але з того року вони перетворюються на трьохрічні, про що роспочато клопотати перед головним управлінням хліборобства. Прохання подавають по такій адресі: Київ, Лютеранська ул., д. № 11, кв. 22. На

курсах читають лекції професори й преподаватели київського університета й політехнікума по всім сільськогосподарським наукам.

П. київський губернатор затвердив вибори радомисльської городської думи, по яким директором городського банку вибрано Шмановського і членами Соболя і Клопотовського.

Справа з будовою окружного суду в Чернасах. Міністерство внутрішніх справ повідомило п. київського губернатора, що постанову черкаської городської думи про одвод землі для будови окружного суду затвержено.

Отрєнення зіпсованими харчовими продуктами. Позавчора на Прозоровській ул. в д. № 10 отруїлись пирожником двоє малых дітей Горелова. Скоро поміч врятувала їх. Того ж дня отруївся зіпсованою харчою робітник Захарченко. Вчора на Врест-Литовському шосе отруїлась чимсь їстєвим якась Коломійчина. Скоро поміч обох їх врятувала.

На Дніпрі почала прибувати вода. Пошесні слабування. По відомостям городського санітарного бюро з 19 по 25 августа в Києві були такі пошесні слабування: на шлунковий тиф—4, на сипотий—2, на поворотний—18, на дифтерит—20, на скарлатину—21, на кір—4, на кокіш—1 і дівентерію—36.

ВІСТІ З КРАЮ.

Діяльність земств і с.-г. товариств.

Виставка на селі. З 13 по 15 августа в м. Чернухах, дохвицького повіту, на Полтавщині, була сільськогосподарська виставка з кустарним одділом. На виставці було коло 3000 всяких експонатів місцевих кустарів. Тут були корзини та роботи з дохвицької школи глухонімих. Вироби з лози звернули на себе увагу, і експертна комісія присудила за них найвищу нагороду—бронзову медаль полтавського т-ва сільськ. госп. Були на виставці вироби селян-кустарів—кошики в рогови, зроблені по французьким взірцям, окува, полотна, маніжки, мережки. Була на виставці і стара українська одіж, яку тепер мало хто носить, і гончарні вироби то-що.

Виставка бжільничства. Полтавське губернське т-во бжільничства з 14 по 17 септєбря цього року разом з сільсько-господарською виставкою улаштує в Полтаві в садбі дворянства виставку-базар. Приймають на виставку уляки з бжолома, медвік то-що до 7 септєбря в помешканні т-ва при губернській управі. Награди будуть видаватись: грошима, приладдям бжільничства, медалями та похвальними листами.

С.-г. виставка. В Городищі, на Київщині, 27 августа одкрито 3-х-денну сільськогосподарську виставку, улаштовану черкаським повітовим земством.

Коопєрація.

Крамничі. Селяне Малої Жмеринки, вивидцького повіту, на Поділлі, одкрили товариську крамничю.

Число крамничь. До 1 юля цього року на Поділлі було 598 товариських крамничь: в батюцькому повіті 43, брацлавському—69, винницькому—86, гайсинському—41, каменецькому—57, легичівському—43, моголівському—29, ольгопольському—37, прокурівському—70, ушцькому—40 та ямпольському—55.

Справи крамничь. В селі Юзефовці, васильківського повіту, на Київщині, торік селяне, під приводом місцевого учителя та священника, одкрили товариську крамничю. Спершу павших грошей було мало. Але коли люди побачили, що діла крамничь пішли гараю, стали залучувати в члєни. Тепер в крамничі єсть всякого краму досять; все, що потрібні селянам, вони купують в „своїй крамничі“. Навіть буває так, що селяне йдуть на ярмарки—в Вілу-Черкув, Васильків то-що, продають там пашню, городяну, а на вторговани гроші закупають потрібне для господарства в своїй товариській крамничі.

Переселєння.

На протязі мая місяця з повіт Поділля переселилось на казенні землі Азіятської Росії—33 сєм'ї, які складають разом 148 душ.

В містечко Германіаку, на Київщині надходили листи од бубних одвєселєць, що переселились в томську губернію в 1910 році, про те, що живеться їм там дуже погано і що вони раді б повернутись назад, та ніяк, бо провели всі гроші.

Всякі звістки.

Лудкевич. Бувший інспектор народних шкіл на Катеринославщині Лудкевич, ініціатор потішних рог, подав попечителєві одеської шкільної округа прохання про те, щоб йому дали місце в реальній школі учителя гімнастики.

Австрійський шпигон. В Прокуріві, на Поділлі, під конвоєм привели заарештованого в Старокостянтиніві австрійського шпигона, який судкував за переїздом російського війська. При ньому знайшли компрометуючі бумаги.

Сіндікат. В Одесі закладається сіндікат власників хлібопекарень. Ціна збільшується до 40 коп. на пуд. Знищується фунтовий продаж хліба, що погрожує бідноті нещєтям.

Напад на редактора. В Умані, на Київщині, купці Соколовський та Левов побіли на вулиці співробітніка „Провидіального Голоса“ Перлина за те, що дав замітку про їх банкрутство. Це вже другий раз в Умані купці нападають на співробітників газет.

Смерть предіателя земської управи. Нагло помер предіатель батюцького повітвояй земської управи С. Возводський.

Огляд хуторських господарств. В Полтаву прибула комісія, виражена департаментом хліборобства для огляду хуторських господарств на Полтавщині. Де-які хутори будуть знімати.

Кара священникові. Полтавське єпархіальне начальство, як пише „Р. Сл.“, покарало місцевого священника „богоугоднаго заведенія“, о. Крипницького за те, що він поховав по православному обряду самогубця, секретаря полтавського казначейства Квашу. Священника приговорено на два тижні в переяславській монастирє.

Галичина.

(Од власного корреспондента).

Записи покійного д-ра Тадея Соловія. В заповіті покійного Т. Соловія, визначного галицького українського діяча і адвоката записано між иншим на українські народні справи: 10 тисяч корон „українському педагогічному товариству“, 5.000 корон товариству „Провісита“, а 4000 корон призначено на одноразові двохтисячї підмоги для кандидатів на будучих українських професорів університету. Підмоги ці призначено на виїзд заграницю для двох українців, що адобували вже степені доктора прав або філософії і хотять оддатись глібшій науці і дати рекомендації, що справді можуть бути професорами. Кандидатів на ці степені д-ра Т. Соловія має виставити кураторія „Національного музею“ по рекомендації зборів українських професорів львівського університету. Затвержувати степені за кандидатами має митрополит гр. А. Шептицький, а якби він в той час не жив уже, то його брат граф Казимір; коли б і той не жив, то степені од затвердить сама кураторія музею. При кінці заповіту покійний висловив бажання, щоб його похорони одбулись по греко-католицькому обряду та щоб на родинній гробниці уміщено тільки українській напис.

Ян польські часописи наганяють спекулянтів ціни на домах. Навіть до російської преси дійшла „сенсацийна“ звістка, що митрополит Шептицький купив дім у Львові за 2 мільйона корон і хоче його подарувати державі під будучий український університет, щоб в цей спосіб прискорити його вяснування. В дійности нічого подібного не сталося. Справа так предствляється. Якось пані Сасова, жидка, купила рік тому чи що великий дім з двома дворами, при улиці Осоловських, і хоче тепер його з великим баршном продати, а продати мусть, бо купила його майже без грошей, на позички, як і кожний спекулянт. Тепер в цілі Галичині великий кризис будівельний, ціна на дома впала, а через загальний брав грошей в Австрії—загалі трудно продавати й купувати землю й будівки. Хатра пані Сасова придумала дуже добру штуку—налякати поляків українцями, що ніби то вони купили вже дім, щоб збити тривогу по можливості покупки українцями її дому і в сей спосіб нагнати собі купців. Для цього підкупила вона якогось польського журналіста, щоб цуєтив в часописи відповідну звістку, а той видно теж не дурний собі, придумав підходящу історію. Чи осягне свою ціль п. Сасова—не звать, але як би українці захотіли тепер купити дім п. Сасової—не для університету, бо для його держава побудує приміщення, а для своїх культурних інституцій—то було б важче. Тільки що нема купила.

Протектори москвофілів. Княгиня Любомпрська, попечителька греко-католицької парафії Якованичів в Перемиській єпархії, де опоржилось місце священника, заявляла що „tylko kszędzę z moskalofilskiej partyi“ дасть парафію.

Помовлялись польсько-українські переговори. Часописи подають, що між провідниками польського кола і головою українського парламентського клубу д-ром К. Левичем ніби то прийшло до порозуміння в одех пунктах: 1) царський рескрипт в справі університету появиться аж тоді, як роспочнеться сєсія галицького сєйму і українці припинять обструкцію; 2) розділ мандатів між поляками і українцями в новім виборчім законі од сєйму буде переведений на основі ключа прийнятого в виборчім законі од парламенту; 3) за те, що українці спинять обструкцію проти каналів, дистанту меліорацію і регуляцію р'к в східній Галичині.

Одноточасо часописи подають, що ледве чи приїде до якогось порозуміння між українцями та поляками, бо в колі польських запанувала неагода між людовцями і демократами з одного боку і консерваторами та вшеполюками з другого боку. Останніми днями гостро виступив проти консерваторів ватажок людовців Станіславський, що вони неоправданими претензіями для себе спиняють виборчу реформу. Цим виступом є аудієнція Станіславського у президента міністрів Пілґра, на котрий він ніби то викладав правительство, щоб воно зробило відповідний натиск на представників шляхти, щоб вони були уступчивіші в справі реформи виборчої од сєйму. Подають польські часописи, що ніби то Станіславський в своєю партією готов пійти на уступки українцям, що до процєнту ма-

датів, се б то згоджується на більше як 26,4 про.

Поляки пропагують бойкот „Народної Гостиниці“. З нагоди відкриття, поля ремонту „Народної Гостиниці“, поляки підняли в часописях проти неї кампанію, кажучи, що це, мовляв, гніздо гайдамаків, жуди небезпечно навіть ходити. Де-які часописи польські умістили оновістки про відкриття кавярні й реставрації „Народної Гостиниці“, розуміється, за великої гроші, то їх друга часть часописів обвинувачує за це, що, мовляв, дім допущено великій національній гріх. Ті круги львівської суспільности, з яких рекрутуються постійні гості кавярні, мало вважують на шовіністичні україножерні вибрики польської преси.

З'їзд галицького й буковинського учительства в Коломиї відбудеться дня 22 вересня п. р. В його програму входять: 1. Реферат про українське народне учительство взагалі; 2. Реферат про українське народне учительство і його горожанські права; 3. Яке становище під цю пору в нашій суспільности повинно зайняти українське учительство; 4. Справа „Прапора“, орган українського учительства. З'їзд цей відбудатиметься в часі від пів до 10 години рано до год. пів до 2 по полудни. О годинах 3 по полудни учасники оглядатувать виставу. На цій виставі улаштувано також спеціальний відділ шкільний.

За кордоном.

Суртне становище американців.

Лондонській газеті „Daily Telegraph“ повідомляють з Нью-Йорка, що уряд Сполучених Американських Штатів опинився тепер в скрутному становищі. Через трівожний поділ в Китаї, Мексиці, на Кубі, в Нікарагуа, не кажучи вже про внутрішнє становище країни в звязку з виборною кампанією президента республіки. Єсть думка також, що вимоги Англії в справі Панамського каналу піддержать всі мореходні держави. Американці бояться, що коли питання про користування Панамським каналом буде оддано на розгляд гагського міжнародного суду, то постаново його буде корисною для всіх тільки не для американців.

Тибет і Англія.

На підставі англо-російської згоди 1907 року Англія забезпечила собі широке економічне поле в Тибеті, але в відношення до країни зовсім не мало характеру політичного протекторату.

Росія з свого боку згодилась забезпечувати цей свій обов'язок.

Поділ змінилися через агресивну політику Китаю, вплив якого виявився далеко значнішим, ніж про це гадали. Як відомо, пекінський уряд послав в Лхасу військо і далай-лама мусть втекти. Але через китайську революцію все знов перемінилось. Тибетці збунтувались, вигнали китайських чиновників і примусили китайське військо одлати їм свою зброю. Місяць два тому в Лхасу повернувся далай-лама, але він не одважився одкрито заявити про свою самостійність і допустив до себе китайських чиновників, дозволяючи їм держати коло себе особисту варту. Крім того, в Лхасу має прибути ще п'ять тисяч китайського війська. Всі ці події, як пишуть англійські газети, дуже торкаються інтересів Англії, і її уряд тільки що звернувся до Китаю з відповідним універсалом, в якому зазначається, що як видно з усього, Китай хоче прибрат міцно до своїх рук Тибет і раділось лати Тибетові автономію.

Китай р'шує одкинути цю пораду англійців. Закордонні газети повідомляють, що Англія не допустить ні за що китайського війська в Тибет і буде домагатись, щоб Китай дарував таку автономію тибетцям. Коли треба буде, то з Індії виступить англійське військо на оборону далай-ламу. Безумовно, що Англія, за таку послугу далай-ламі, буде собі вимагати від Тибету подяки. Таким чином англо-російська згода про Тибет 1907 року буде поламана і змінена і очевидно Росія захоче й собі компенсації від Англії або в Тибеті, або в іншому місці.

Албнський театр.

З часу повстання в Албанії любим героєм цих вільнолюбивих гірців став Вільгельм Телль.

Перекладена на албанську мову трагедія Шіллєра, де йде мова про визволення Швейцарії з під австрійського ярма, майже що-дня виставляють у всій театрах албанських міст і дуже захоплює албанців. Кожен албанець хоче бути схожим на Телля і збити шапку з якогось-небудь турецького Гєслєра.

Останні вісті.

(З газети від мо жєлєграфу).

Арешт редактора „Грозы“.

ПЕТЕРБУРГ. Петербурзький градоначальник постановив арештувати ба три місяці редактора газети „Гроза“ за надрукування в числі за 26 августа статів: „Подпрядні і жиды“, „Нуженъ рядъ реванж!“ і „Почему епископ Николай подвизается“.

В міністерстві доріг.

ПЕТЕРБУРГ. Міністерство доріг постановило з августа 1913 р. поліпшити матеріальне становище назича агентів, на що кожного року треба буде 24 мільйони.

Нещастя.

МОСКВА. 26 августа в 11¼ год. вночі міністерський поїзд наскочив на автомобіль.

Де-кілька автомобілів, що обеду-жували на бородницьких святках ви-

